

РЕШЕНИЕ

№ 11380

гр. София, 30.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 88 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: КИРИЛ СТ. ПЕТРОВ

при участието на секретаря БОЖИДАРА П. КУБАДИНОВА
като разгледа докладваното от КИРИЛ СТ. ПЕТРОВ Гражданско дело № 20221110157505 по описа за 2022 година

Предявени са кумулативно обективно съединени установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за признаване за установено съществуването на парични задължения в размер на сумите, както следва: 103,19 лв., представляваща 12-та вноска за главница по договор за паричен заем № ***** от 02.06.2021 г., с краен срок за изпълнение – 07.12.2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК - 12.07.2022 г. до окончателното плащане, 0,64 лева - представляваща договорна лихва за период от 21.11.2021 г. до 07.12.2021 г., сумата 6,62 лева - представляваща мораторна лихва за период от 07.12.2021 г. до 11.07.2022 г., за които суми по ч. гр. дело № 37729/2022 г. по описа на СРС, 88 състав, е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 18.07.2022 г.

Ищецът [фирма] твърди, че между него и ответницата Г. П. Н. е сключен договор за паричен заем № ***** от 02.06.2021 г., по силата на който още същия ден ѝ е отпусната сумата от 1 200 лв., която е следвало да бъде върната чрез 12 броя двуседмични погасителни вноски, включваща главница и възнаградителна лихва, при падеж на първата погасителна вноска – 21.06.2021 г. и падеж на последната погасителна вноска – 07.12.2021 г. Поддържа, че конкретните параметри на заема се извличат от съдържанието на самия договор за заем и погасителния план към него, с които е уговорена дължимостта на възнаградителна лихва, както и размерът на ГПР. Уточнява, че предмет на претенцията му е 12-та вноска по погасителния план в общ размер на: 103,19 лв. – главница и 0,64 лв. – договорна лихва за

периода от 21.11.2021 г. до 07.12.2021 г. Претендира и мораторна лихва върху неплатената 12-та вноска в размер на 6,62 лв., начислена за периода от 07.12.2021 г. до 11.07.2022 г., както и сторените по делото разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответницата Г. П. Н. е подала отговор на исковата молба, с който не оспорва сключването на процесния договор за паричен заем № ***** от 02.06.2021 г. с твърдяното съдържание, както и усвояването на заемната сума по него в размер на 1 200 лв. Поддържа, че в договора не е посочен точният размер на възнаградителната лихва. Сочи, че между същите страните е налице висящ съдебен спор по гр. дело № 72598/2021 г. по описа на СРС, 24 състав, чийто предмет е иск за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 3 от процесния договор за паричен заем, която предвижда заплащане на такса за експресно разглеждане и такса за изготвяне на индивидуално кредитно предложение, поради противоречието ѝ с чл. 10а ЗПК, чл. 11, ал. 1, т. 10, чл. 19, ал. 1 ЗПК. Допълва, че процесният договор за паричен заем № ***** от 02.06.2021 г. е недействителен на основание чл. 22 и чл. 23 ЗПК, тъй като не е посочен размерът на лихвата, действителният размер на ГПР, като в тежест на потребителя са начислени такси, които не са включени в размера на ГПР. Сочи, че срещу нея са образувани множество дела от страна на ищеца, чиито предмет са отделните погасителна вноски, като по този начин той цели да се обогати неоснователно за нейна сметка, натоварвайки я с разноски по всяко отделно дело. С тези съображения отправя искане за отхвърляне на предявените искове.

Софийски районен съд, като прецени събраните по делото доказателства и доводи на страните съгласно чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено от правна и фактическа страна следното:

Правната квалификация на така предявените обективно кумулативно съединени искове е чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Приложено е ч. гр. д. № 37729/2022 г. по описа на СРС, III ГО, 88 с-в, от което се установява, че по заявление на [фирма] е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК срещу длъжника за вземанията, предмет на настоящия иск. Длъжникът е подал възражение в срок. Исковите са предявени в срока по чл. 415 ГПК. Изложеното сочи, че за ищеца е налице правен интерес от предявените установителни искове по чл. 422 ГПК и същите са процесуално допустими.

С определение от 12.05.2023 г. съдът е отделили като безспорни и признати следните обстоятелства: относно сключването на процесния договор за паричен заем № ***** от 02.06.2021 г. с твърдяното съдържание, в изпълнение на който ищецът е отпуснал, а ответницата е усвоила заемната сума по него в размер на 1 200 лв.

От съдържанието на представения в заверен препис договор за паричен заем се установява, че заемната сума в размер на 1 200 лв. е следвало да бъде върната чрез 12 броя двуседмични погасителни вноски всяка в размер от по 189 лв. с падеж на първата погасителна вноска – 21.07.2021 г. и падеж на последната погасителна вноска – 07.12.2021 г., общ размер на всички плащания от 2 268 лв., като в тази сума са включени такса за

изготвяне на индивидуално кредитно предложение в размер от 511,08 лв. и еднократна такса за експресно разглеждане на заявка в размер на 510,96 лв., които са част и се дължат с месечните погасителни вноски. Съгласно договора страните са уговорили фиксиран годишен лихвен процент от 15,00 % и годишен процент на разходите от 14,18 %, като е отбелязано, че при изчисление на ГПР са взети предвид следните допускания: договорът ще е валиден за посочения в него срок, заемателят е избрал падежна дата, всяка от страните ще изпълнява точно и в срок задълженията си, съответно няма да бъдат начислени разходи за събиране, лихви за забави и неустойки за неизпълнение.

Неразделна част от договора са погасителен план към него, в който са описани падежът на всяка една от вноските и включените в тях размери на главница, договорна лихва, такса за експресно разглеждане и такса за индивидуално кредитно предложение, както и Общи условия към него, с които заемателят писмено е декларирал, че се е запознал, полагайки подписа си върху тях.

Установява се наличието на валидно възникнало облигационно правоотношение между [фирма] и Г. П. Н. с твърдяното съдържание, като в изпълнение на същото ищецът, в качеството на заемотател, е предоставил на ответницата, в качеството на заемополучател, уговорената заемна сума в размер на 1 200 лв., с оглед на което за последната е възникнало насрещното задължение да я върне съгласно уговорения от страните погасителен план, ведно с надбавка /възнаградителна лихва/, съставляваща печалба на кредитора.

Спорен по делото се явява въпросът относно действителността на процесния договор с оглед въведените от ответницата твърдения за допуснати нарушения на чл. 22 и чл. 23 ЗПК, както и за нищожност на договорни клаузи поради това, че същите са неравноправни по смисъла на чл. 143 и чл. 146, ал. 2 от ЗЗП

Доколкото договорът за паричен заем има характеристиките на договор за потребителски кредит съгласно дадената в чл. 9, ал. 1 ЗПК легална дефиниция, а заемополучателят по него има качеството на потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, то съдържанието му следва да бъде изцяло съобразено с изискванията на ЗПК и ЗЗП.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящия или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид в т. ч. и тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Предвид това е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжникът, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. Горееизложеното поставя потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора и на практика няма информация

колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР на практика обуславя невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК. Целта на цитираната разпоредба е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да направи във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. От посоченото следва, че за да е спазена и разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, следва в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично, и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР.

В случая, в процесния договор за паричен заем № ***** от 02.06.2021 г. е посочен процент на ГПР от 14,18 %, с което формално изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, е било изпълнено. В същото време обаче, от съдържанието на договора не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР. Очевидно е, че уговореният размер от 14,18 % не отразява реалният ГПР, тъй като в него не се включват част от разходите по кредита, а именно: посочените 2 броя такси, които съгласно легалната дефиниция на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК са част от общите разходи по кредита.

В посочената разпоредба се предвижда, че „общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително и разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по - специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. В случая, посочените по-горе 2 броя такси несъмнено представляват разход, свързан с договора за потребителски кредит и следва да бъдат включени в ГПР по кредита, като те са били изначално известни на кредитора. Това е така, тъй като те са уговорени още към момента на сключване на договора за кредит, като се дължат ежемесечно и представляват част от месечните погасителни вноски, без заплащането им да е обусловено от евентуално допуснато неизпълнение от страна на кредитополучателя. Ето защо, те е следвало да бъдат включени в общия разход по кредита, което обаче не е сторено, като с тяхното добавяне действителният ГПР по договора за кредит е значително по-висок от обявения в него такъв от 4,18 %. В случая, при просто математическо изчисление става ясно, че само размерът на двете такси възлиза на 1 022,04 лв., което е 85,17 % от стойността на заемната сума от 1 200 лв., поради което е очевидно, че ГПР надвишава значително максимално допустимия по закон размер от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута – арг. чл. 19, ал. 4 ЗПК. Нещо повече, таванът на ГПР, предвиден с тази императивна разпоредба на закона, би бил многократно превишен - дори и без добавяне на

възнаградителната лихва, която също се дължи.

Макар предвидения в договора ГПР да е в съответствие с максималния законоустановен ред, то не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, който предвижда като част от задължителното съдържание на договора посочването на ГПР, изчислен към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 към ЗПК начин. Тази част от договора е от съществено значение за интересите на потребителите, тъй като целта на законовите изисквания за ГПР е да се даде възможност на потребителите да взимат своите решения при пълно знание за фактите, а за целта е необходимо те да получават адекватна информация относно условията и стойността на кредита и относно техните задължения, преди да бъде сключен договорът за кредит. Поради тази причина неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо с императивна норма съдържание, законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че води до недействителност на договора на основание чл. 22 ЗПК. В този смисъл като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит кредитодателят е нарушил изискванията на закона, което обосновава извод за недействителност на договора за кредит на основание чл. 22 ЗПК, поради неспазването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

При недействителност на договора, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит и да я присъди на ищеца, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит, посочена по-горе и задължението за периодичност за връщането на сумата. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство, по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване за потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор. Това би противоречало на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е разпоредбата на чл. 23 ЗПК в специалния ЗПК – виж *решение № 50174 от 26.10.2022 г. по гр. дело № 3855/2021 г. на ВКС, IV г.о., решение № 60186 от 28.11.2022 г. по т. дело № 1023/2020 г., на ВКС, I т. о. и решение № 50259 от 12.01.2023 г. по гр. дело № 3620/2021 г. на ВКС, III г. о., определение № 50161 от 29.03.2023 г. по т. д. № 1070/2022 г. на ВКС, II т. о., решение № 50056 от 29.05.2023 г. по т. д. № 2024/2022 г. на ВКС, I т. о. и др.*

Видно от погасителния план главницата по 12-та вноска е в размер на 103.19 лв. – л. 13 от делото. По делото не се твърди и не са представени доказателства ответникът да е заплатил сумата за главница. Поради изложеното съдът намира за основателен установителния иск за дължима главница в размер от **103.19 лв.**, до която сума искът следва

да се уважи, а за горницата да се отхвърли. Като законна последица върху главницата ще се присъди и законна лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК - 12.07.2022 г. до окончателното плащане.

Следва да се отхвърлят и установителните иски за договорна и мораторна лихва поради недействителност на договора за кредит.

По разноските:

С оглед изхода на спора – частична основателност на предявените иски, по принцип право на разноски има всяка от страните съразмерно с уважената, респ. отхвърлената част. Ответникът е направил възражение за злоупотреба с процесуални права от ищеца чрез завеждането на множество претенции срещу нея за отделни вноски, с което се цели нарочното ѝ натоварване с излишни разноски. С оглед твърденията ѝ в тази насока, при извършена служебна проверка съдът действително установи, че на 12.07.2022 г. от страна на ищеца [фирма] са подадени 5 отделни заявления за издаване на заповеди по чл. 410 ГПК срещу Г. Н., по които са образувани 5 отделни ч. гр. дела под следните номера – 37729/2022 г., 37732/2022 г., 37736/2022 г., 37743/2022 г. и 37739/2022 г. по описа на СРС, като по всички тях се претендират отделни месечни вноски по един и същи договор за кредит № ***** от 02.06.2021 г., както и отделно адвокатско възнаграждение от по 300 лв. В случая, съдът намира, че подобно процесуално поведение не съответства на изискванията за добросъвестност и представлява злоупотреба с процесуални права, като единствената му цел е да обремени длъжника с ненужни разноски, които да доведат до неоснователното му обогатяване за негова сметка. Както чл. 57, ал. 2 от КРБ, така и чл. 3 от ГПК не допускат недобросъвестно упражняване на права, като съдът е длъжен да препятства подобно поведение. Ето защо, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на заявителя - ищец не следва да бъдат присъждани претендираните от него разноски за държавна такса и адвокатско възнаграждение в производството по ч. гр. д. № 37729/2022 г. по описа на СРС, както и в настоящото исково производство, съразмерно с уважената част от исковите.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответника се следват разноски за адвокатско възнаграждение, съразмерно с отхвърлената част от исковите, тъй като същата е осъществила защитни процесуални действия по всяко едно от недобросъвестно образуваните от ищеца производства. При това положение, в полза на ответницата Г. Н. следва да се присъди сумата от **13.15 лв.** – адвокатско възнаграждение в настоящото исково производство, чието заплащане съдът прие за доказано с оглед представения договор за правна защита и съдействие от 03.04.2023 г. - л. 58 от делото, в който е отбелязано, че същото е заплатено в брой, поради което има характер на разписка.

По заповедното производство ч. гр. д. № 37729/2022 г. по описа на СРС не е представен договор за правна защита и съдействие, както и разноски по чл. 38, ал. 2 ЗА не са претендирани от адв. Д. Т..

Така мотивиран, **СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД**

РЕШИ.

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от [фирма], ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: [адрес] срещу Г. П. Н., ЕГН *****, с адрес: [адрес], установителен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, че Г. П. Н. дължи на [фирма], сумата от 103.19 лв., представляваща 12-та вноска за главница по договор за паричен заем № ***** от 02.06.2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК - 12.07.2022 г. до окончателното плащане, за която сума е издадена заповед за изпълнение по ч. гр. дело № 37729/2022 г. по описа на СРС, 88 състав /поправена по реда на чл. 247 ГПК с разпореждане от 12.05.2023 г./, като **ОТХВЪРЛЯ** исковите за признаване на установено, че Г. П. Н. дължи на [фирма] следните суми: сумата 0,64 лева - представляваща договорна лихва за период от 21.11.2021 г. до 07.12.2021 г. и сумата 6,62 лева - представляваща мораторна лихва за период от 07.12.2021 г. до 11.07.2022 г.

ОСЪЖДА [фирма], ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: [адрес] да заплати на Г. П. Н., ЕГН *****, с адрес: [адрес], на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сумата от **13.15 лв.**, представляваща разноски за адвокатско възнаграждение в исковото производство по съразмерност.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____